

Naročnina: doma na sküpní naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din. Z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Cena oglasov: cela stran 800 Din., pol strani 400 Din. i tak niže. „Poslano“ i med tekstem vsaka reč 2 Din. Mali oglasi do 10 reči 5 Din., više vsaka reč 1 D. 50 p. i oglasna taksa posebi. Popust po dogovori.

V duše mladine — več Slomšekovoga duha!

V četrtek, 24. septembra — na den smrti našega velkoga, svetniško živečega škofa — bodo naše slovenske šole prvokrat sküpnio obhajale *Slomškovoproslavo*, Slomškov den. Ne bodo to spominski dnevi v navadnom pomeni reči. Nekaj več bo to, ali bar bi morali biti. To bi morali biti dnevi, kda bi se naša šolska mladina v punoj meri navzela takšega krščanskoga duha, šteroga pun je bio Slomšek!

Vsi čiduže bole spoznamo, kak naš čas vsigdar bole glasno kriči i prosi po takšij lüdej, kak so bili škof Slomšek. Letos, zadnje dni meseca junija so se vršili v Maribori lepi i nepozabni Slomškov dnevi. Matere i dekle, možki i dečki, dijaki, vučitelji i drugo izobraženstvo — so meli svoja stanovska zborovanja i govore. Med govorniki jih je bilo vno go lajkov, vseučiliških profesorov do preprostoga, nešolanoga človeka. I to, ka je na človeka — poslušavca i opazovalca — najbolje vplivalo i se njemu izredno vtisnilo v dušo, je bilo to, ka se je iz vseh govorov dalo jasno spoznati, kak močna osebnost je bio škof Slomšek i kak naš čas naravnost žeja po takšij lüdej, ki so trdne, močne i odločne osebnosti. Slomšek je bio tisti, ki je med vsemi Slovenci svoje dobe največ napravio za svoj slovenski narod, v šterom je že začnola vera pešati i narodnost zamirati. Borio se je odločno i vztrajno proti vsem tistim, ki so jemali slovenskomi lüstvi iz src vero, jemali njemu njegov slovenski jezik. Dobro je znao, da se narodno Slovenci samo tak občuvamo, če ostanemo zvesti Kristušovoj veri! Zato je tak tüdi delao i trpo. Prenašao najhüše napade sovražnikov i z Bogom v duši — zmagao!

Vse to veliko delo pa je zmogeo Slomšek samo zato, ar je bio močna osebnost. A to je ne sam od sebé postano, nego zato, ar se je že v ranoj svojoj mladosti navčo po veri živeti i s Kristušom živeti; misliti i delati tak, kak je Jezuš svojim vernikom naračao. V kom obstoja vsa skrivnost Slomškovog močnog osebnosti, vsa skrivnost njegovoga neizmernoga dela i vpliva na vso svojo dobo, štera se po pravici zove Slomškov doba!

Slomšek nam je vsem v tom pogled — v vzgléd i nasledüvanje! V vzgléd v svojoj detinskoj, poniznoj i zavüpnjoj veri v Jezüša, pa v svojoj stanovitnoj lübezni do materinoga jezika. Toga dvojega se moramo mi dnes včiti od Slomškega; včiti mi vsi, posebno pa naša mladina. Če bo to dvoje melo v sebi i bo to dvoje poglalo v nüvij srcaj globoke korenine, te se nam ne trbej bojati za to, kakša bo naša mladina i kakša bo zato naša — prišestnost! Te bomo lahko mirno šli nasproti vsakim vihérom, zato, ar bomo na vse to — pripravljeni!

Zato pozdravljamo odredbo višijne šolske oblasti, da se najmre 24. septembra — v četrtek — po vseh naših šolaj vršijo Slomškov proslave. To naj bi bio den, posvečeni Slomšeki; den, kda naj bi se našoj mladini na lepi, primerni pa razumljivi način pokazao Slomškov duhovni obraz v pravoj, istinskoj svetlosti. Da bi mladina spoznala i občütala te den, v kom obstoja ves močnii vpliv Slomškovog osebnosti na slovenski narod i ka je napravilo iz njegove duše to, da je postanola nam vsem tak draga i zaželjena!

Naj bi naša šolska mladina te den dobro i prav zarazmila tiste Slomškov reči, štere bi naj bile napisane na stenaj vsake šolske učilnice, najmre reči: „prava vera bodi vam

Velki lüdski shod Dr. Korošca za Goričko pri Gradi.

VSEM GORIČANCOM!

Prišestno nedelo, dne 27. septembra 1936, bo po dugom časi velki lüdski shod stranke g. Dr. Korošca pri Gradi. Shod de se vršo ob 11 vöri po poznoj meši na placi poleg cerkve. G. Dr. Korošec bo poslaio na te shod svojiva dva zastopnika, govornika: ministra v p. g. Iv. Vesenjaka i tajnika JRZ g. M. Kranjca. Govorilo bo tüdi šče več naših poznanih prekmurških govornikov.

Goričanci! Po dugih letaj nasilja i diktature nam je zasijao palik žarek slobode. Naš slovenski voditeo g. Dr. Korošec je pretrgao nasilne vezi, štere so tüdi njega držale duga lela zapretoga i preganjanoga, ar je lübo svoj kmečki slovenski narod. Zlomo je nasilni bič JNS-arskih mogotcov i spravo nazaj slovenskomi kmeti bar nekelko slobode, poštenja i pravice, štere so njemu bile vzete. Dosta toga ešče čaka odzajaj, ka de trbelo popraviti. Naš voditeo Dr. Korošec se trüdi i dela za nas, ali potrebüje pri tom deli tüdi naše pomoči.

Goričanci! V nedelo 27. septembra de pri Gradi velki lüdski shod stranke Dr. Korošca. Hodimo zato te den vsi, brez razlike h Gradi, da tam v srci lepe Goričke javno posvedočimo naše *vküpdržanje*, dokažemo svojo *zavednost i vernost* do našega edino-

ga voditela Dr. Korošca. Hodimo, da čüjemo, ka de nam povedao g. Dr. Korošec po svojih odposlancaj. Naši kmečki voditelje nam bodo pojasnili istinski politični položaj v državi, da do nam pomagali zbokšati naše domače gospodarsko stanje i končno dali navodila, kak da se dobro *pravimo na zdajšnje občinske volitve*. Vsi, ki si želemo nazaj one bolše čase, kak so bili pod prvešnjov vladov g. Dr. Korošca, idemo v nedelo 27. septembra h Gradi i stem podpremo našo dobro stvar i zahtevo.

Dnes pa tüdi vsi občütimo, da to malo slobode, štero nam je spravo naš voditeo g. Dr. Korošec, ščejo palik, kak vsigdar, izkoristiti v svoje zamažane namene *razni plačani komunistični, JNS-arski, pa tüdi Mačkovi agentje i agitatorje* i pri tom nam oblüblajo vsemogoče reči. Mi vsi dobro znamo, da tem raznim agentom ne je za našega nevolnoga i trpečoga naroda kmeta, liki bi oni prek toga kmeta radi prišli *do svojih nepoštenih i sebičnih cilov*. Mi Goričanci pa se ne damo več zapelavati i noriti, ar dobro znamo, da našemi kmečkomi lüdstvi ne do pomogli i dobro spravili *ne komunistični, ne JNS-arski, niti Mačkovi agentje! Od tihina nemamo kaj čakati! Naše mesto i mesto vsakšega poštenoga kmeta i človeka je samo v tabori g. Dr. Korošca!*

Razgled po katoličanskem sveti.

Angleška pozavle vse katoličance sveta v boj proti komunizmu. V mestu Liverpooli na Angleškom so nedavno na javnom zborovanju obšodili versko preganjanje v Španiji, Meksiki i Sovjetskoj Rusiji. Med drugim so zahtevali od španske vlade, da naj že ednok konči zabrani požiganje samostanov i cerkvi. A pred kratkim so znova pozvali angleški katoličanci ves katoličanski svet v boj proti komunizmu. V tom pozivi pravijo: 1.) Vsi katoličanci naj v sebi najprve poživijo vero i naj nato živejo kak katoličanci na vsakom mestu — doma, na cesti, v delavnici, uradaj itd. 2.) Vsi se naj zberejo v sküpnio borbo proti komunizmu. 3.) Med tem, kda komunisti stiskavlejo svoje pesnice, naj katoličanci držijo sklenjene roke proti nebi i molijo, da bi že skoro zavladala pravica i lübezen na zemlji. — Kak vidimo, angleški katoličanci nas vse pozavlejo, naj v sebi najprve poživimo vero i vse ka je v nas nepravoga ne-kristušovoga, odstranimo. Če poglednemo najmre malo okoli sebe, vidimo tü pa tam kaj takšega v našem življenji, ka je ne v Kristušovom duhi i je zato tüdi dostakrat vzrok, zakaj neprijatelj takšega krščanstva preganjajo Kristušovo vero samo.

Združene države. Verske razmere — Dr. Georg Sinn Kieffer piše v listi „Christian Herald“ od verskoga stanja v Združenih državah. V toj državi so lüde pripadniki najrazličnejših ver. Teh, šteri pripadajo k toj ali drugoj veri, je v Združenih državah bilo lani (1935) 62,678.177 duš — to je 46.6% (slaba polovica) vseh pre-

bivalcov v državi. Nad polovico prebivalcov v državi ne pripada k nijednoj veri. Za versko življenje se ne brigajo i živejo ščista pogansko. Tej, ki šče verjejo, pripadajo k dvestoosem različnim veram. Od vseh ver ma največ vernikov katoličanska vera, štera ma 20,609.302 vernikov i število katoličancov stalno raste.

Portugalska. Krščanski tisk. — Nedavno je otvorio kardinal Pacelli slovesno paviljon portugalskoga katoličanskoga tiska v mednarodnoj vatičanskjoj razstavi. Jako zanimiv je na toj razstavi zgodovinski pregled portugalskoga misijonskoga tiska. Začne se že pravzaprav s „pismami“ sv. Frančiška Ksaverija (1506—1552), apostola Indije. To so razna poročila i razprave, štere je on sam pisao ali dao pisati od svojih vučenikov i so bila sledkar natiskana v Lisaboni. — Na začetki toga stoletja se je jako lepo razvijao katoličanski tisk na Portugalskom; pa ga je vničila revolucija 1911. leta. Dnes majo portugalski katoličanci 8 dnevnikov, ki se tiskajo v 30.000 izvodaj, a nekatoličanski dnevnik se tiskajo v 800.000 izvodaj. Katoličanski mesečniki i tjeđniki se tiskajo v 800.000 izvodaj; nekatoličanski pa 20.000 izvodaj. Na prvi pogled moremo iz povedanoga spoznati, kak malo so pravzaprav med Portugalci razširjeni katoličanski dnevnik. Spoznamo pa tüdi, da majo katoličanci pri tjeđnikaj i mesečnikaj premoč. A če pomislimo na to, da dnevnik vsaki den pride v hišo, tjeđnik pa samo vsaki sedmi den, lahko spoznamo, da ma šče tüdi med portug. katoličanci nekrščanski tisk veliko moč!

stvi, na račun, šterih žülov so se usposobili za ta vučiteljska mesta.

Ne pozabimo toga, da gornje Slomškov reči prav posebno valajo ravno za vzgojitele mladine. Če ščejo deco v tom pravom duhi vzgajati, morajo ga sami najprle meti. Ka što nema, toga tüdi nikomi nemre dati! Živa vera v srcaj naših vzgojitelov i nesebična lübezen do narodovoga jezika — le to dvoje tvori klüč do prave „narodne omike!“ Zato nam je težko, kda vidimo, ka toga dvojega pri ne-

Goričanci! Hodimo zato v nedelo 27. septembra, vsi brez razlike h Gradi na velki naš shod i s tem pokažimo i dokažimo, da nišče nede mogeo razbiti več naše *sküpnosti i vküpdržanja*. V nedelo pri Gradi pokažimo sveti, da se ne damo odati raznim plačanim agentom za liter vina, nego da Goričanci tesno eden poleg drugoga stoplemo za našim edinim voditelom Dr. Korošcom, ar znamo, da nas samo on lejko pripela i tüdi pripela do bolše gospodarske, finančne i politične bodočnosti! Pridite vsi!

Razpored slavnosti na shodi pri Gradi.

1.) *Ob 9 vöri vgojčno:* Zberanje predstavnikov, reditelov, gasilcov i drugih gostov pri gasilskom domi pri Gradi za slavnostni sprejem gostov, govornikov. Med zbiranjem igra godba.

2.) *Ob pöl 10 vöri:* slovesna povorka na marof i sprejem gg. govornikov na marofi.

3.) *Ob 10 vöri:* Vračanje povorke v cerkev k slovesnoj sv. meši.

4.) *Ob 11 vöri:* Povorka od cerkve do zborovalnoga placa i začetek zborovanja. Celi čas bo igrala godba.

Ob priliki toga slavnostnoga zborovanja i shoda pokažimo sveti, da okoli Grada žive lüdstvo trezno, mereno i pošteno i zato prosimo vsi najbole na red i mir. Posebno naj zato skrbijo rediteli.

Vatikansko mesto. Papa katoličanskim akademikom. — Kardinal Pacelli je poslaio v imeni svetoga Oče lepo pismo tistim akademikom, ki so se vdeležili zborovanja „Pax Romana“ v Salzburgi, Celovci i na Dunaji. Sv. Oča z velikim veseljom pozdravljajo i blagoslavljajo takša zborovanja, ki majo namen dati katoličanskim akademikom — bodočim voditelom naroda — prava življenska navodila za krščansko življenje.

Avstrija. Zborovanje katoličanskih vzgojitelov. — Nedavno je melo v Feldkirchi svoje spravišče društvo katoličanskih vzgojitelov. To društvo se je ustanovilo že leta 1910. Prvo svoje mednarodno zborovanje je melo na Dunaji 1912. leta ob priliki euharističnoga kongresa. To društvo je ustanovljeno kak društvo katoličanskih vzgojitelov celoga sveta. Na letošnjem spravišči v Feldkirchi je meo glavni govor dr. Gebhard Metzler. Gučao je od mirovne misli v šoli. Povedao je, kakši je katoličanski navuk o dovoljenom i nedovoljenom boji i povedao tüdi, na kakši način naj bi se mladina v šoli vzgajala v duhi mira i bratstva.

Čehoslovaška. Spreobrnjenja v Pragi. — Vsa znamenja kažejo, da tüdi na Čehoslovaškom vnogi gledajo na Kristušovo Cerkev bole prijazno, kak je šče to bilo do nedavnoga. Leta 1934. je vnogo brezvercov stopilo v razna verstva (2710). Od teh je največ stopilo v katoličansko Cerkev (1818). Čehoslovaška narodna cerkev je dobila samo 672, češki bratje 158, izraeliti 26 vernikov.

šternih i nešternih odzgojitelaj mladine ne najdemo v takšoj meri, kak bi bilo potrebno i kak odgovornost nüjvoga pozvanja to zahteva.

Zato naj bodo tej Slomškov dnevi za vse nas, posebno pa za našo šolsko mladino i v ravno takšoj meri tüdi za naše odzgojitele, vretine, kde bi si naj svoje duše napunili s Slomškovim duhom, poživili svojo slabo, mlačno vero, vzlübili šče bole svoj materni jezik i tak šli pripravljeni srečnejšoj i boušoj prišestnosti nasproti

NEDELA

šestnajsta po risalaj.

Evangelij (sv. Luka 14.) Tisti čas notri je šlo Jezus v hišo nikoga farizeuša, glavnik v soboto jest kruh; oni so kebzivali na njega. I ovi niki človek v vodenom be- tegi bodoči bio je pred njim. I odgovoreči Jezus pravo je v pravdi včenim i farizeu- šom govoreči: jeli je slobodno v soboto vr- čiti? Oni so pa mučali. On ga je pa pri- jao, zvrtao ga je i odpusto. I odgovoreči je njim pravo: šteroga med vami somar ali jünec v stüdenec spadne: i ne potégne ga vö taki den sobotni? I nej so mogli na eta odgovo- riti njemi. Pravo je pa i tim pozvanim pri- liko, videvši, kakda bi si prednja mesta zbi- rali, govoreči njim: gda boš pozvani na gos- tüvanje, ne sedi si na prednje mesto: da mo- rebiti je preštimatejši od tebe pozvani od njega i pridoci on, ki je tebe i njega pozvao, povej tebi: daj etomi mesto i teda začneš z sramotov zadnje mesto držati. Nego gda boš pozvani, idi i sedi si na zadnje mesto; naj gda pride, ki te je pozvao, povej tebi: prija- teo, idi više gori. Teda bode tebi dika pred sedečimi s teboj navkiper. Ar vsaki, ki se zvisi, ponizi se; i ki se ponizi, zvisi se.

Tisto soboto je Jezus meo pred sebov ednoga betežnika. Vidi ga, da jako trpi, zato niti ne čaka, da bi ga proso, nego samo položi svojo vse- mogočno roko na njega, pa je včasi ozdravo. Meo je pred sebov gizdave farizeje, šteri so ne bili betežni na teli, nego na duši. Oni so ga sovražili, pa itak njim je včino dobro delo s tem, da jih je navčö, kak trbe svetiti so- boto i kak se vaditi v ponižnosti.

„Dokeč mamó vreme, činimo do- bro vsem“, nam pravi sv. Paveo. Zato ne trbe meti posebne vüre, štera bi nam kazala čas, gda naj delamo do- bro drugim, nego vsikdar, gda nanese prilika. Za vzor nam je boži Zveličar. On je vsešerom delio dobre. Je celo iskao prilike za to, kak bi mogeo bliž- njemi največ pomagati. Tak Ga vidi- mo v denešnjem evangeliji. Pozvali so ga na obed. Pri toj priliki ozdravlja betežne na teli i druge na duši. Prvi čüdež je napravo na svadbi v Kani Galilejskoj. To je bila dobrota ne sa- mo za gospodara, nego za vse, ar so spoznali Jezusovo bože poslanstvo i so vsi v njega vervali. Ednok se je stavo pri Jakobovom stüdenci, da bi se odpočino. Dala se njemi je prilika pa je spreobno grešno Samaritanko. Činiti vsikdar i vsešerom, gda je pri- lika, dobro, to je bilo geslo pobož- noga Tobijaša. Na eden svetejši den je pripravo jako dobev obed za rod- bino. Njegov sin ide zvati na obed, pa včasik pride nazaj povedati oči, ka na cesti leži nekaj mrtv. Stari Tobija pusti vse, ide i pobere mrtveca pa ga pokople. Tüdi mi moremo činiti dobro, ar je to vsakšemi mogoče po njego- vom stališi. Vej vsakši od nas lahko pove bližnjemi kakšo dobro reč, da ga napoti k dobrom ali odvrne od slaboga. Jako nam je lahko tolažiti

24. september — Slomšekov svétek.

Ministerstvo prosvete je od- ločilo, da se letos v vseh šolaj Slovenije sveti 24. september kak Slomšekov svétek. Na te den bodo deca šla k meši. Pri toj sv. meši se bo molilo, da bi bio Slomšek k blaženim prištet. Priporočamo tüdi vsem vernikom, da idejo te den k sv. meši i molijo, da bi Bog

Jaj, jaj!

Slabo nam ide. Takše javkanje se čüje na vse strani naše krajine. Tak se toži eden drugomu. Liki tisti, ki javče sam najbolje podpira krivico, šte- ra ga vničavle. I to se dogaja den za dnevom.

Dosta je že pretrpelo naše lüd- stvo kaštig i nevol, štere si je samo nakopalo, ar pravoga capaša ne po- znalo. Vervalo je vsakšemi cotaši, šteri se je odked pritepo i hodo med lüd- stvom pa blato poštene lüdi stare po- litike, šteri so vnogo dobrega napra- vili za svoje lüdstvo.

Dnes je ešče lüdstvo nikaj ne pametnejše i razsodnejše, da bi znalo presoditi, ka je že gda i za kaj pre- trpelo i za koga. Ne je ešče spozna- lo, što si je z njega bogastvo spravlo i što je njemi kakšo dobroto véino. Ne čüdo, že za staroga zakona je pra- vica bila preganjana i ešče dnes kri- vica velko poštenje ma. Dnes ešče izdak siromaškomi lüdstvi kefo pa biks po guti ščejo doli spravlati, če je ono samo na to nagnjeno. Zakaj njemi ne bi vgodili, če njemi lübi. Dnes se lüd- stvo lahko brezi pasti zgrabi, samo naj njemi paster vgaja, čeravno sled- kar že te z bičom po hrbti dobi.

Znajo se neštérni potegniti za to pasterko slüžbo i znajo prav goniti po trnji siromaško lüdstvo i ešče zra- ven poganjače majo, na štere se včasi tüdi lahko naslanjajo i zgovarjajo. Tej so navadno ešče slabši od njih; bole pokajo i vračajo.

Tak se tüdi dnes neštérni obra- čajo po pasterkom za dobrov svojov pašov okoli lüdstva, štero ešče izda v kmici išče svetloščö.

bližnjega v njegovih nevolaj, če samo ščemo.

Krščanska lübezen nas vči, ka smo vsi bratje po Jezusi. Ona nas vči, ka jim pomoremo tüdi te, gda nas zametavlejo i našo pomoč odbijajo; ešče celo tistim, ki nas preganjajo. Dostakrat se vresniči pregovor, da je dobrota sirota. Mi pa ne gledajmo na človeško hvaležnost ali nehvaležnost, nego činimo dobro vsikdar i vsešerom. Bog vidi naša dobra dela.

poveljačao Slomšeka tüdi med na- mi — lüdmi.

Zdaj je Slomšekov svetek šolski svetek, a mi vüpamo, da bomo naskori obslüzavali Slom- šekov cerkveni svetek i to ne samo mi Slovenci, nego katoličani vsega sveta.

Na pomoč so si vzeli te pastirje „Hrvačko slogö“, s šterov vračajo lüd- stvo okoli sebé, da bodo oni nosili pasterko palico i bič ešče nadale i do jih po njihovih nebogavnih gla- vaj kukli.

Ne ide se več za dobroto lüd- stva, nego za svoj hasek, svoj žep. Nekši dopisnik M. Krajine blati naše stare političare, šteri so dosta napra- vili za naše lüdstvo i so tüdi poštu- vanja vredni. Mi pitamo tistoga gos- poda, odked je doma i kakše dobre te spravo za naše lüdstvo? Mogoče je on Mešias, da je prišeo s „Slogov“ rešavat naše lüdstvo?!

Te gospod se rad opoteče tüdi v Novine i guči, da so Novine prava nesreča za vsakšega, šteri je čtë. Mi pa trdimo, da so Novine že stare več kak dvajseti let, pa so samo za njega prava nesreča, za nas druge pa s cele krajine dobrota.

N. V., Teš.

Abesinski ropar. Po abesinskom boji jih je vse puno takših. Siromaški abesinski narod so prle skoro vsi güllili. Zato ne čüdnö, če se je siromak vrgeo na ropar- jio, da se tak preživé.

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Lendava. Preminočo nedelo je Lendava vnogokaj doživela. Romarje k Mariji Lavretanskoj so se povrnoli v nedelo odvečara v prelepoj proš- ečiji med popevanjem lepih Marijinih pesmi, tak da so se šče drugoverci čüdili i sprevaljali romare, ki so v prošeciji šli okoli cerkve, nato se pa v cerkvi vrgli na obraz. Tak se je pesem glasila. Skuze so se iskrile v očaj gledalcov, tak genlivo je bilo. — Drugi deo pa je lendavski kino ka- zao. Gda je prošecija šla mimo hote- la „Krona“, gde se kino nahaja, i spe- vala lepo Marijino pesem, te je kino pri odpreth oknaj igráo tak glasno, da se je pesem komaj čüla. — Tretji deo pa so kazali veseli obiskoval- ci lendavskih goríc. Lepi den je vno- žino lüdi zvabo v gorice, ki so proti večeri z glasnim spevanjem i kričanjem šli proti domi. Najveksi halo so zagnali mladenci, ki so se drli, kak vrane, gda je Zdravomarijo zvonilo, ravno poleg cerkve i s harmonikov korakali gor po mesti. Znani glas se je čüo med njimi.

Pregledovanje i žigisanje so- dov (lagvov) se bo vršio pri pos- taji za kontrolo sodov v Soboti dne 8. i 9. oktobra, 10. novembra i 11. decembra 1936. — Sreski načelnik: Lipovšek, s. r.

10 letnica gasilnoga društva v Žižkih. Naša prostovolna gasilska četa je zadnje nedelo slavila 10 let- nico obstoja. Ob toj priliki je bio na slovesen način blagoslovljeni novi ga- silski dom, šteroga si je četa z vel- kimi trüdi sama postavila. Dom je nova pridobitev v Slovenskoj krajini, ki dozda takšega doma ne mela. (Sli- ko objavimo v ednoj prišestnoj šte- vilki.) Slovesnosti so se začöle v ne- delo zajtra. Že ob 5. zajtra je naša vrla godba igrala po vesi i nas bü- dila i vabila k slovesnostim. Ob pol devetih so se oglasile gasilske trom- pete. štere so zvale k zbiranji. Nas- kori nato so se začöle čete že zbi- rati iz cele župe. Vseh gasilcov se je zbralo okoli 200. Ob deveti je bio sprejem gostov i to našega poslanca g. Dr. Klara, sreskoga načelnika g. Dr. Bratine i načelnika gasilske župe. Ob pol desetih so gasilske čete na čeli z godbov i z gosti odkorakale v farno cerkev k božoj slüžbi. Slavnost- no predgo je meo preč. g. Jerič Ivan, dekan, šteroga predga je na kratko lübezen do bližnjega. Sv. mešo je pa darüvao domači g. kaplan z dvorbov g. dekana i domačega g. plebanoša. Po meši se je izvršila blagoslovitev doma, štero je opravo g. Jerič, dekan

Kaj pišejo o nas.

Po osvobojenju, posebno v zad- njem desetletju, se je v raznih sloven- skih listih in revijah razmeroma mno- go pisalo o Slov. krajini: o naši po- krajini in ljudeh, o našem slovstvu, zgodovini in jeziku, o naših umetninah in narodnem blagu. Izšlo je več sa- mostojnih razprav, ki obravnavajo to ali ono prvino našega kulturnega živ- ljenja, bodisi preteklega ali sedanjega. A kar je najbolj razveseljivo, je to, da se tüdi v raznih strogo znanstvenih knjigah, ki jih pišejo najboljši slovenski strokovnjaki, obravnava naša krajina — tisoč let ločena od osrednjega narodne- ga jedra — v tesni, organski zvezi s celokupnim slovenskim duhovno-kul- turnim življenjem, kakor je edino prav! To je najboljši način včlenjenja Slove- nske krajine in njenih vrednot v narodno in kulturno življenje slovenstva sploh!

Pod tem vidikom se je že ob- ravnavala in se obravnava zgodovina naše krajine (Kovačič, Kos), s tega vidika se vrednotijo ter ocenjujejo naše umetnine (Stelč) in naše narečje (Ra- movš); najbolj pa je bilo deležno tega včlenjenja do zdaj naše slovstvo (Ki- drič, Šlebing, predvsem Novakovo prizadevanje). A v najnovejšem času je istega deležna naša krajina tüdi v zemljepisnem pogledu. Kot izredna pu- blikacija Slovenske Matice je izšel lansko leto prvi in letos drugi zvezek obširnega znanstvenega dela, ki ga je napisal univ. prof. dr. Anton Melik. S tema zvezkoma je šele zaključen prvi del njegove „Slovenije“ (VIII. +

702 str.). Oba zvezka sta bogato ilus- trirana. Besedilo ponazoruje 215 „po- dob“: slik, risb in diagramov — ter IX. „prilog“ (kart). Razven „seznama ilustracij“ (str. 693—698) in „vsebine“ (391—3 in 699—701) se nahaja na koncu prvega (367—390) in na koncu drugega (str. 679—692) bogat seznam književnih virov. Prvi zvezek opisuje geografski značaj in geografsko-politi- tični položaj Slovenije, nato površin- sko lice in geomorfološki opis, pod- nebe in vodne razmere, rastje in živali na našem ozemlju ter potek naselitve slovenskega ozemlja. V drugem zvez- ku se obravnava gospodarsko stanje, naselja, demografske in narodne raz- mere na Slovenskem. Drugi del „Slo- venije“, ki izide v teku prihodnjih let, bo pa „prava regionalna geografija ali pokrajinopisje“. V njem bodo razvr- ščeni opisi slovenskih pokrajin po „geografskih enotah“ (str. V.).

Na mnogih mestih govori pisatelj v tem prvem, splošnem delu „Slove- nije“ tüdi o naši krajini (in to nas tu predvsem zanima), ki jo dosledno ime- nuje „Prekmurje“. Le na enem mestu rabi naziv Slovenska krajina, ko go- vori o razkasanosti slovenskega ozem- lja in pravi: „... dočim je bil znaten kos vključen Ogrski (Prekmurje ali Slovenska krajina)“ (str. 11). Z O. Lehmannom smatra Melik „Slovenske gorice s Prekmurjem“ za „obrobni panonski predel“, ki še pa ne spada v „pravo in tipično panonsko območ- je“. Zato ga označuje kot „subpanon- ski predel“ (str. 23); nazorno razloži nastanek tega subpanonskega predela

(panonsko morje, spodnje pliocenske ali ponske odkladnine, rečne ali flu- vialne nasipine na Goričkem, dilu- vialne odkladnine; str. 44—45, 128, 129); govori o značaju toka Mure in Ledave, dalje o značaju vzpetin na Goričkem, čigar „površje se je pre- oblikovalo do znatne starosti“ (119). „Prekmurske gorice“ spremlja do 5 km. široka, starodiluvijalna terasa (234). Se ozira na podnebe pri nas, vreme in toplotne odnošaje, temperaturo, pa- davine, nevihte, meglo, vetrove, ko- ličnik vodnega odtoka — okoli 30%, vodno stanje Mure, povodnji; govori o naselitvi Slovencev na subpanonskem ozemlju (337), o frankovski koloniza- ciji ter germanizaciji v subpanonskem predelu od Donave do Mure, o spre- membi krajevnih imen v toku stoletij, da se je Sobotica „prvotno imenovala Olšnica (347). Obširneje se obravnava nastanek slovensko-madžarske narodne meje (352—4). Tu naznačuje pisatelj razna zgodovinska vprašanja, katera bi naj reševali oni, ki se bavijo s preteklostjo naše krajine. Med drugim izraža misel, če mogoče ne odgovarja ustanova nemešnjakov po prekmurskih vaseh uredbi strelcev-kolonistov v Slo- venskih goricah. V naše kraje so se naseljevali tüdi hrvaški begunci-uskoki ob času turških pohodov (365, 366). Na večih mestih se v knjigi omenja gojitev poljedelskih sadežev (rž, pše- nica, koruza, krompir, buče itd) pri nas, sadjarstva in vinarstva. Pravi, da so pri nas na Goričkem „podnebni in pedološki pogoji“ kot „nalašč za vi- norejo“ (str. 418). Živinoreja je v naši

krajini zelo razvita, perutninarstvo, svinjereja itd. Gozdov je pri nas manj. Lendavski okraj ima 18%, soboški 27% (434). Na Goričkem je „močno zastopan bor“. Posestne razmere so pri nas bolj slabe (452, 453). Ozna- čujejo se naši „težaki“ (458), velepo- sestniška posestva in agrarna reforma (459—61) ter njeni vpliv na posestne razmere prebivalstva. Omenja se tek- stilna industrija v Soboti (497), veliko število koles v okraju Sobotica in Len- dava (na 10—11 prebivalcev pride eno kolo). — Naša krajina ima največje vasi na Slovenskem (539). Obravna- vajo se razni tipi naših vasi (razlo- žene, gručaste, središčne, občne vasi) in hiš (558. sl; „nabite hiše“). Obširneje je opisana prekmurska hiša (578—9). Omenjajo se naši „križi“ in „oslice“ (595), naše prekmursko izsel- jenstvo, ki da ni toliko „beg s kme- tov, kot samo lov za zaslužkom“ (635). Prirodni prirastek prebivalstva pri nas je v primeri z ostalimi slovenskimi kraji še največji. Stagnacija se pozna pri nas le „na vzhodnem prekmurskem Goričkem, kjer se očitno kaže zveza z razširjenostjo evangeličanov“ (str. 637). Naša krajina je tüdi najbolj gos- to naseljena. „Samo tu imamo ozem- lje, kjer se gostota v povsem kmet- skem področju dvigne celo čez 150 ljudi na km²“ (641). Naša krajina je od vseh slov. pokrajin najbolj versko razcepljena (643—4); omenja se tüdi naseljevanje Prekmurcev v Apaško ravnino in končno se obravnavajo ob- širneje narodni odnosi na madžarski meji (659—60). (Dalje).

v družbi z g. kaplanom. Nato pa je predsednik gasilske čete v Žižkih g. Zver pozdravo vse navzoče, v prvji vrsti g. dr. Klara, šteri je prevzel pokroviteljstvo nad celov proslavov, nato preč. g. dekana, g. sres. načelnika i g. načelnika gasilske župe, ki je v imeni gasilske župe čestitao gasilskoj četi v Žižkih. Nadale je čestitao poslanec g. dr. Klar, šteri je povdaro složnost Žižkovčarov, posebno gasilskoj četi, štera je s tem delom ponovno pokazala, ka šče vero v Boga i iz lübezni do bližnjega i vsikdar v vekšo čast božo pomagati bližnjemi. Želo je toj četi obilo božega blagoslova na tom požrtvovalnom deli i lepom uspehi. Omeno je, da njemi je g. ban obliubo podporo za gasilsko četo v Žižkih i to Din 2000 i se vüpa, ka se ta šuma šče povekša, kda bo g. bani od vsega poročao. Zednim se je spomno z banskoga svetnika i voditela prekmurskoga naroda preč. g. Klekna za vse trüde i tanače s šterimi so pomagali pri zidanji. Na žalost, g. Kecl so ne bili navzoči, ar so odišli na počitnice. Nadale je čestitao g. sres. načelnik, šteri je povdaro zavednost Žižkovskih gasilcov i vsega našega naroda, ka se vidi v tom, ka je na domi narisani jugoslovanski državni grb. Nato se je spomno našega mladoga krala, šteromi je številna vnožina vzkliknola Živijo, godba pa je zaigrala državno himno. Nato se je spomno voditela slovenskoga naroda i našega voditela, notrašnjega ministra dr. Antona Korošca, šteromi so lüdje gromovito vzklikali Živijo. Vso slavnost je zaključo pevski zbor, šteri nam je dobro znani po svojoj izvežbanosti, samo škoda, ka nema stalnoga pevovodjo. Zaspevao nam je pod taktirkov gđc. Lutharove Bžike tri lübke pesmice, ka so vsi sprijali s ploskanjom. Nato se je začnola pogostitev gostov i drugih z domačov godbov. K toj slavnosti pridružimo tüdi mi svoje čestitke i želemo naj se četa razvija v istom dühi v veri v Boga i v lübezni do bližnjega.

Srednja Bistrica. Na malo mešo je bilo blagoslavljanje novoga broda. Blagoslovitev je opravo domači kaplan g. Trobina, šteri je meo tomi primeren govor. Blagoslovitvi so prisostvovali mil. grofica Zichy i vodstvo veleposestva v Beltincih i drugi gostje.

Črensovci. Pozna se, ka se bliža križovo i s tem proščenje. Zdaj zmenka najpre pri toj hiži kakša stvar, zdaj pri drugoj. Celo tak daleč smo prišli, ka se trga kukarica po njivaj i to kakpa ponoči i to skoro na voze.

Občinske volitve razpisane. V našoj dravskoj banovini so razpisane splošne občinske volitve za 25. oktober. Volitve se vršijo v tistih občinaj, kde je potekla zakonita triletna doba, za štero so bili občinski odbori izvoljeni ali pa so postanole potrebne volitve zavolo prekomasacije. V Lendavskom okraji so bile zadnje volitve v vnojih občinaj leta 1934. Tak bodo letos volitve samo v občini Črensovci,

Odranci i Orešje. V drugih občinaj bodo kesnej, kda poteče tri leta, kak so občinski odbori prevzeli upravo občine.

Odlikovanja. Z največšim odlikovanjom je bilo odlikovanih za kralov rojstni den vnojo vzornih kmetovalcov za zasluge za pospešivanje i pozdigo kmetijstva iz vseh delov naše kraljevine. Iz lendavskoga sreza sta bila odlikovaniva z redom Sv. Save V. stopnje Lebar Josip, župan občine Gaberje i Žerdin Ivan, podžupan, posestnik i vinogradnik v Lendavi. K visokomi zaslužbenomi odlikovanji čestitamo!

Tjedni Rdečoga Križa. Od 20. do 26. septembra t. l. je tjeden Rdečoga Križa, posvečeni propagandi ideje Rdečoga križa, nabiranj i članov i zbiranj prispevkov po celoj državi. V tom tjedni ne sme niedmo drugo društvo zbirati prispevkov niti meti kakših priridev, nego sporazumno z Rdečim križom i za Rdeči križ. V tom tjedni se plača za vsakšo poštno pošilko i za vsakši vozni list poleg navadne cene šče takso 0.50 Din v obliki znamke Rdečoga križa. Isto se plača 0.50 Din za Rdeči križ k vsakšoj vstopnici za kinematografe i druge zabave. Pristopajte k Rdečomi križi!

Grad. Naša vola. Mi varašanci smo vsigdar bili, smo dnes i tüdi v bodoče ostanemo vörni pristaši g. Dr. Korošca, ar znamo, ka samo on dela za naš kmečki slovenski narod i samo on njemi more dobro spraviti. Mi se vsi dobro spominjamo onih let, gda je g. Dr. Korošec bio na vladi, ka nam je te boukse šlo. Gda so ga pa naši protivniki zaprli, te smo mi v tej letaj na nikoj prišli. Zdaj smo ga palik dobili nazaj i vüpamo se trdno, kak nam pomali nazaj spravi naše pravice i boukse čase. Zato bomo mi tüdi letos pri občinskih volitvaj volili moža za župana, šteri ma zavüpanje od g. Dr. Korošca i to je g. Bačić Franc, ne pa kakšega pripadnika JNS stranke ali pa Mačkovoga agenta. Naš župan mora biti našega kršćanskoga i katoličanskoga mišljenja i šteri ma tüdi zavüpanje v

g. Dr. Korošca, ar de nam samo on kaj spravo i občino potegno iz blata, v šterom zdaj visi. Večina gračkih volilcov nas je vörnih i zavednih i bomo že ednok postavili svojega župana. Vse druge, šteri so pa ali zapevani ali pa ne vidijo, ka ne delajo dobro, če kričijo proti svojoj kršćanskoj zavednosti i mišljenji, pa vabimo, naj se nam pridružijo, ar samo z Dr. Korošcovom strankov dočakamo boukšo bodočnost. Zato vsi za stvar i idejo, za štero se pri nas bori g. Bačić Franc i telko dobrih i poštenih kršćanskih možkov i dečkov. — Varašanci.

V. Polana. V zadnjoj številki Novin je eden dopisnik iz Polane poročao od volitev v gas. odbor. Na te glas njemi pa novozvoljeni odbor odgovarja sledeće: V 37 šte. „Novin“ dne 13. sept. 1936. je nekši gospodek, šteroga dobro poznamo po njegovom članku z lažjov napadno gas. četo v Vel. Polani. Te gospodek, kak vsi znamo iz njegovoga članka i tüdi ovak ga poznamo, ma jako lažljivi jezik, da je vüpao takšo neistinitost pisati v „Novine“. V tvojem članku je dragi gospodek istina samo to, da so se resan vršile volitve v gas. odbor, drugo je pa vse laž. Grda laž je to, da ti gospodek, ki predstavlaš nekšo mladino, čeravno si sam, pišeš, da so dobili gas. odbor v roke pristaše Ljudske pravice. Istina pa je, da ni eden med temi, ki so zdaj gasilci, ne meo naročene Ljudske pravice. Te gospodek, ki je napadno gas. četo pa je meo naročeno Ljudsko pravico od njenoga rojstva i do njene smrti, ka se ti lahko dokaže. Teda se jasno vidi, da si ti rdeči i ne gas. odbor. Istina je tüdi, da je te gospodek bio organiziran v JNS i se je pri toj priliki malo preveč navlekeo šmarnice, pa so ga pitali, kakši si zdaj, on njim je pa možato odgovoro, da je rdeči pisani. Če ne bi bio, ti gospodek, rdeči pisani, te ne bi vüpao napadati takših društva, ki so Bogi v čast i bližnjemi v pomoč. Velka laž je tüdi, ka bi se za gas. peneze kupile tram-

bolice. Zato se pa bomo že vidli gospodek na sodniji. Dragi, farbani gospodek, to pa nas ščista nikaj ne briga, če je Ljudska pravica kda pisala od kakših sabel. To briga lahko samo tebe, ar ti si bio njeni naročnik. Stoga se vidi, da si z velikim veseljom četo Ljudsko pravico, da si si šče od sable zapomno. Adijo, večfarbni gospodek, drugo se pa vidimo, če ščeš. Znamo pa, da ti je jako žao za gas. stoček, da si v čarnoobroblenom koperti poslao izjavo. — Gasilec.

Štev. 2422/1.

Razglas o licitaciji.

Občina Murska Sobota razpisuje za oddajo gradbenih del za centralno kurjavo, vodovod, tople vode in stranišča, steklarska, slikarska in pleskarska dela ter dobavo platnenih rolet pri gradnji Delavskega doma v Murski Soboti v skrajšanem roku

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 24. septembra 1936. ob 11. uri v občinski pisarni v Murski Soboti. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravnih stroškov dobivajo med uradnimi urami v občinski pisarni v Murski Soboti.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v % (tüdi z besedami) na vsote uradnega proračuna, ki znaša:

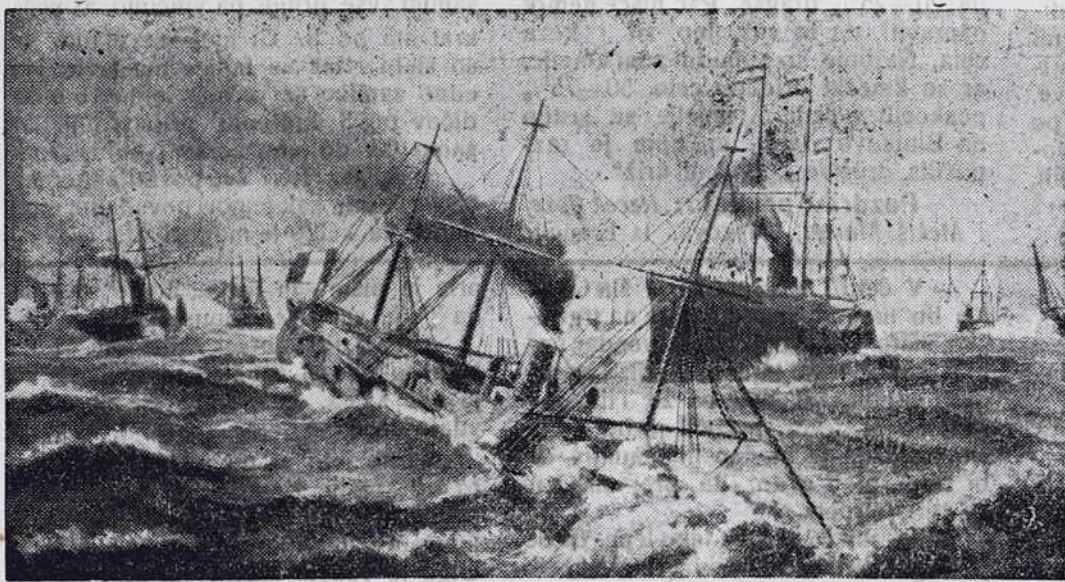
za inštalacijo centralne kurjave	Din 140.676-50
za inštalacijo vodovoda, tople vode in stranišča	Din 70.590-10
za steklarska dela	Din 33.329-04
za slikarska in pleskarska dela	34.535-—
za platnene rolete	8.300-—

Ponudniki morajo položiti 10% kavcijo do 10. ure na dan licitacije pri občinski hranilnici v Murski Soboti.

Občina Murska Sobota,
dne 4. septembra 1936.

Strehovci. K velikoj slovesnosti i veselji, ki je bilo v Strehovci 6. septembra, je spadnola tüdi kaplica žalosti. Kda so bili vsi veččanje v mislih zbrani okoli novomašnika, so filovski dečki prišli v vés i se zbili z domačimi dečki. Kakša sramota za filovske dečke, da so že naprej obliubljali, da bodo ravno na te den zbili. Malo več lübezni bi lahko vladalo med njimi. Daleč naokoli je znano, da se filovski dečki po modi (divati) ravnaajo. Pitamo, če je to bitje tüdi bilo po modi. — Dopisnik.

Dobrovnička cerkev. Na lepom i zvišenom mestu stoji dobrovnička cerkev i kraljuje nad celim Dobrovnikom. Starinska zidina to zgleda, a v istini je ne tak stara kak zgleda, vej je zidana 1794-96. Bole stara, kak je v istini, zgleda zato, ar je nekelko zapuščena. Dugo je čakala, če bi se što zmislilo na njo. Čeravno živimo v časi, gda niti kršćansko lüstvo ne navdušeno dati kaj za cerkev, vseedno so se najšli v Dobrovniku dobri i goreči kršćanski lüdje, ki so se odločili, da fara mora cerkev popraviti. I zaistino, preminoči pondelek smo začnoli s popravilom cerkve. Najpre smo začnoli streho prekrivati, nato jo pa od zvüna prebelimo. Tüdi tören bi trbelo zdignoti na telko, da bi odgovarjao veličini cerkve. Če Bog da, gorečnost vernikov tüdi to včini,

Bitka pri otoki Visi l. 1866, gda je močnejše talijanske ladje premagao admiral Tegetthof iz Mariboru.

Dijaški kotichek.

(Refleksije)

Zgodovinsko dejstvo je, da vera podpira znanost, pa se vendar dobijo puhle glave, ki pravijo, da jo ovira.

Odprimo zgodovino, potujmo od stoletja do stoletja in pogledjmo, koliko je na tem resnice! Kdo je vzgojil apostole, ki so šli med divje narode in se borili zoper barbarstvo in prižgali luč omike, ki je podlaga znanosti? Vera. — Se je li ta vera tekotom dolgih stoletij izmučila na poti znanstvenega napredka, da zdaj ovira vedo, da ne more napredovati? Vsakdanja skušnja govori drugače. Pogledam med svet in povsod vidim šole in zavode, ki jih je odprla in jih vsak dan odpira toti zatirana vera in ki visoko nadkriljuje svetne šole. Pogledam v tujino, med najbolj divje narode in tu ne opazim svetnih učenjakov, pač pa požrtvovalnih katoliških misijonarjev in redovnic, ki jih je poslala sveta vera, da odpirajo pot resnice, omike in znanosti.

Vera nasprotuje znanosti. — Toda kdaj je nasprotovala? Morda takrat, ko je vzgojila čudovite učenjake prvih stoletij: Tertulijana, Origena, Hijero-

nima, Auguština, Ambroža, Bazilija, Gregorija Velikega . . . , ki so z učnimi spisi preplavili svet? Takrat morda, ko so se po papežih odprla najstarejša in najslavnejša vseučilišča v: Ljovaniji, Monpelieru, Rimu, Avignonu, Kolinu, Frankfurtu in drugod? — Ali takrat, ko je po Teodolfu Orleanskem († 813) zapovedala, naj duhovniki odpirajo šole nele po mestih, ampak tüdi po vasicah? — Takrat morda, ko je v Lateranskem zboru določila, naj se v vsaki stolnici postavi učitelj, da bo brezplačno poučeval uboge sinove ljudstva? — Ali kdaj? Li takrat, ko je ustanovila redovne družbe, da se posvetijo izključno le poučevanju, ne da bi za to zahtevali najmanjše plačilo? — Ali takrat, ko je v dvanajstem stoletju s posebnimi pravicami obdarila vseučilišča in vzpodbujala mladino vseh pokrajin, naj jih pridno obiskujejo? — Morda takrat, ko je ustanavljala bogate knjižnice in zbiralala ondi zaklade znanosti? — Ali takrat, ko je z neutrudljivo potrpežljivostjo zbiralala grške in latinske rokopise in jih skrbno shranila? Ko je poklicala po papežih največje učenjake v Rim, da bi jih lažje spoznal svet, in jih je navduševala s

časnimi znaki in porabila velikanske svote za izdajanje njih spisov?

Vera nasprotuje znanosti. — Pa kdaj je to pokazala? Morda takrat, ko so divji narodi pridrli s severa na Laško, v domovino znanosti, ter plenili in razdirali? Ali takrat, ko so Huni, Vandali in Gotje pridrli v knjižnice in trgali spise in metali v ogenj dela najbolj slavnih modroslovcev, zbirke grških in latinskih klasikov? Ali takrat, ko so iz sovraštva do katoliške vere te divje tolpe zapirale šole in požigale vseučilišča in onečlašale svetišča znanosti? — — — Toda ravno katoličanstvo je takrat rešilo vedo. Ko so vsi odložili pero in prišli za orožje, je katoliška Cerkev v benediktinskih samostanih hranila najboljše dela starodavnih veleumov. Če se moremo še zdaj izobraziti s Ksenofontom, Titom in Livijem, če se še zdaj zabavamo s pesništvo Homera in Virgilija, če še danes čitamo zlate strani sv. Križostoma, sv. Auguština in drugih slovečih pisateljev, se imamo zahvaliti redovnikom sv. Benedikta: katoliški cerkvi.

Vera nasprotuje znanosti. — Pogledjmo zgodovino in kaj nam pove o razvitju znanosti? Da je bilo v sred-

njem veku najti učenjakov le med duhovniki, tako, da je takrat beseda „duhovnik“ — kakor pripoveduje Jan Vico — veljala isto kakor učenjak, da je večina knjig starega in srednjega veka izšlo izpod peresa kršćanskih pisateljev, da je najslavnejše spise, najbolj globoke razprave vseh ved rodila ravno katoliška vera. V dokaz nam poda najbolj sloveče učenjake človeštva: Alberta Velikega, Tomaža Akvinskega, Pier Lombarda, Bonaventuro, Bellarina, Alapida, Bossueja, Fenelona, Galileja, Moratorija in premnogo drugih, vzgojenih v kat. šoli.

Ne, vera ne nasprotuje znanosti, pač pa brezverstvo. Kakšna je znanost, ki izhaja iz brezverstva? Bogoslovje? Brezverstvo ga je vrglo iz svojih učilišč. Modroslovje? Brezverstvo ga je izpremenilo v racionalizem in materializem, v sovražnika znanosti. Slovestvo? Če ga pa ugonablja s podlimi romani in ostudnimi pesmimi. Zgodovina? Če ji pa vmešava smešne izmišljotine in molči resnico. Fizika? Če pa ravno z njo skuša zakriti bitnost božjo — — —

Kaj tedaj? Vera podpira, nevera razdira znanost. (Dalje).

Janko Verbajnsak:

Kaj ima delaven človek od Kristusa in njegove sv. Cerkve.

Delavec si je danes torej zelo dosti kriv, da ga zapostavljajo takozvani višji sloji, ki sledijo staropoganskemu naziranju o vrednosti delavca in njegovega dela, a imajoči od tega korist, zato, ker zametujejo Kristusova načela o vrednosti človeka-delavca.

Zato delaven človek kvišku glavo, zavedati se začni svojega pravega dostojanstva in ta zavest ti bo narekovala, da se boš v bodoče izogibal vsega, vsled česar bi se te morali izogibati takozvani olikani sloji. Delavec, ki se zaveda svojega dostojanstva, je trezen, je marljiv, je zvest, je globokoveren, kratkotalno čednosten in kreposten. Pravo delavčev dostojanstvo obstoji namreč ne v ošabnem kretanju, ne v brezmiselnih zahtevi po enaki razdelitvi premoženja, ne v moči delavskih komunistično pobarvanih organizacij, ampak v pravosti, to je v čednosti in kreposti.

Ta je pa skupna dedščina vseh ljudi in enako dosegljiva najnižjim in najvišjim, bogatinom in proletarcem. Da, zdi se celo, da je božje dosegljiva bednim, če se spomnimo, kako ljubeznivo vabi Kristus k sebi, katerikoli so utrujeni in žalostni, da bi jih tolažil, kako s posebno ljubeznijo objema najnižje in tiste, ki jih muči krivica.

Spoznanje te prave človeške vrednote lahko edino zatre prevzetnega duha premožnih in ga dvigne tistim, ki jim je vsled bede upadel. Edino tako se bo manjšala razlika, po kateri teži kapitalistični poganski moderni duh in prav lahko bo doseči, da si podasta delavec in bogatin prijateljsko desnici ter se zedinita. Ne vse uničujejo socijalne revolucije, ne sovraštvo, ne komunistični rdeči teror, ne Stalin, Marks, Kalaš, Giral in vsi drugi oznanjevalci grozotnega pekla, v katerega hočejo pahiti ubogega delavca s krvavo rdečimi svojimi rokavicami ter ga ponižati pod ceno živali, napraviti iz delavskih vrst hordo bitij, ki ne smejo več čutiti in misliti; ampak edino Kristus-delavec te bode dvignil zopet k onemu dostojanstvu, ki ti pripada po članstvu sv. katoliške Cerkve, da se te bode za čelo ceniti ne več po moči tvojih mišic, ne več samo po tvojem delu, ampak po tvojih krepostih, s pomočjo katerih se lahko povspneš nad vsakega bogatina. (Dalje.)

Pisma naših iz tujine.

Preč. g. Hladnik Ivan, Cazeros 2780, Buenos Aires, Argentina, nam pišejo sledeče:

Prečastiti g. župnik!

Naše versko delo na Avelli lepo napreduje. Povprečna vdeležba pri službi božji je kakih 200 oseb. Že smo spravili na noge lasten pevski zbor, ki ga vodi g. Ciril Jekše in sem s petjem kar zadovoljen. Sedaj smo sklenili, da nabavimo harmonij za kakih 200 pesov. Pa jih bomo že spravili skupaj, ker imajo nekateri zares dobro voljo.

Radi bi bili, da ustanovimo kako društvo. In je res treba kaj, toda treba je počasi in previdno. Čakam, kdaj prideta pomočnika g. Kastelic in Doktorič.

Pošiljajo vam mnogo, mnogo pozdravov naši Prekmurci. Duhovno življenje menda dobite. Sedaj sem upejal tudi Prekmurski kotiček. Pa bi prosil Vas, da tudi kaj napišete zanj.

Ljudje me prosijo molitvenikov. Zato Vas prosim, če bi mi jih poslali kar 50 „Hodi k Oltarskomi Svestvi“, — ali kakega drugega, če je morda kaj novega zelo primernega.

Ob enem žele, da bi jim naročil prekmurski koledarček. Prosim, da mi jih pošljete kar 80 kadar izidejo. Bom že poravnal račun.

Moje delo je bridko. Med Prekmurci je lepo, ali imam drugačnih ovac! Tako mi je včasih zvečer, ko se vrnem iz takih misijonskih obiskov, da bi se razjokal ob žalostnem spoznanju, kako daleč so mnogi od potov božjih . . .

G. Kanič Matjaš, bivši trgovec na Hotizi, nam piše iz Francije, da je mir pod Blumovov vladov in da so delavci dobili lepi del pravic, med drugimi tudi to, da delavec ma pravico do 14 dnevnoga dopusta i gospodar njemu za te dni more tudi plačati. Plače delavcom so se zvišale ali cene vsega, ka kúpi delavec, je pa 20—25% dragše. Pač nišče nemre napraviti, da bi vuk bio sit i koza cela. Najbole so obhodili zdaj kmetje, ar so kmečki pridelki celo 50—75% poskočili v ceni. A kmetje se srdijo na Blumovo vlado, ar njim je razpustila društvo „Ognjeni križ“.

Pozdrav pošiljajo: Recek Jožef i Mekiš Marija, Nuskova, iz Francije

Slov. krajini, jürjanskoj fari i te duhovnikom, starišom, bratom, sestram, prijatelom i prijateljicam. Se zahvalita na naših Novinah, štere redno dobivata; te jiva čuvajo na dobroj poti, ar čeravno njima zvonovje pod vühami donijo, ne moreta v cerkev. Darujeta na Dom sv. Frančiška, naj jiva čuva sv. Frančišek.

Gospodarstvo.

Navodila za povanje angorskih zavcov francuske i angleške pasme.

Angorskih zavcov mammo dvojne vrste: francuske i angleške, vsi so beli, ali njihovo pridoblenje na vuni se nekoliko razlikuje.

Francuski angorski zavci dajo več vune, ali ta vuna je nekoliko bole debelejša od angleške vrste. Zdaj pa mammo že za oboje vune vnogo več kúpcov, kak pa lejko pridelamo vune.

Svetujem, da šteri šče začnóti povati angorske zavce, prve kak kaj začne, naj si napravi načrt po svojoj zmožnosti, kelko de jih lejko držo, najbole pa da si pogledne, kak so Novine objavile, gospodare, ki majo te zavce ino de vido praktične i zdrave klonje. Za vse naj vala to: Začetnik naj si napravi tri klonje i to tak, ka de zavec vsaki na svojem mestu. Klonja mora biti 60 cm duga, 60 cm širka i 50 cm visika z drodanimi vratami i pod v klonji je z lat tak, ka vsa nesnaga lejko skoz spadne, to je lata od late ma 1—1½ cm razdalje.

Začnóti je najbolše s tremi samici i te si kúpti pri zanesljivom rejci, šteri zednim dober stoji, da so zavci prave vrste.

Gda so zavice stare osem mesecov, te je obrpvm pustimo k samci, samec mora biti ščista lúcke krvi, tak te samice odneseš k rejci, šteri ma za to tújega samca. Púščati je praktično vse tri edno za drugov, to pa zato, ka či edna ma menje mladik, da v trej dnevaj od druge lejko k tistoj damo, štera bi malo mela i pa od 5—6 mladi pustimo samo pri ednoj samici, vse druge pa vničimo, ar večkrat ma po 8. Či njej vse njamo, te so slabi i tak se fajta zmenšavle. Na edno samico se računa letno 15 mladčov po 3 kratnom pripúščanju, ar samo tak dobimo zdrav i dober rod.

Vsakši, šteri šče povati angorske zavce, mora, kak je gori povedano, meti načrt, ka kelko je mogoči iti v to rejo.

II. Hrana angorskih zavcov.

Da se lejko dobi od zavca kem več vune, trbe ga naprepisano hraniti, ar zavec davle vuno od hrane.

Zavec jej vsako zeleno krmo i túdi seno, ali najbolše hrane so sledeče: Zelena trava je dobra, ali najbolša je lucerna, detelca i od sunčevnice listje, ar tej majo najveško redilnost i beljakovine. Potem se da dnevno približno 200—300 gr. zeljevnoga listja, samo mora skrb meti, da ne da preveč. Z zelenov krmov mora hraniti zavce, kak li najdale mogoče, ar je falejšje i zdravo. Gda mine vso zelenje te se začne seno i zrnasta hrana. Na ednoga zavca se da dnevno do 20—30 gr. zrnja. (Dale.)

Pošta.

Cvernjek Jakob, Grad 82. Ček smo vam poslali. V tiskarni zahtevamo, da rano odpošlejo za izseljenje Novine. Se zna, če je svetek zmes, se ne morejo dogotoviti. Gledamo, da je v nedelo že vsi majo v rokaj. — Recek J., Champenoise. Penezi prišli. — Fujs Marija, Le Catelets, Francija. Din 75 na Dom sv. Frančiška sprejeli, naročnina na celo leto plačana. Bog plačaj! — Sobočan Kristina iz Mostja v Franciji. Sprejeli naročnino i 21-25 Din. za Dom i telko za podporo M. Lista v zahvalo, ka te je Marija čuvala. Štiri leta si ne mogla k meši, naši listi so te tolažili i vodili po pravoj poti. Gda prideš domo, temvečkrat hodi v cerkev i nasledij Marijo z celim srcem.

PAZITE!

PAZITE!

NAJBOLJŠE JE VEDNO NAJCENEJŠE!

KOLESA, ŠIVALNE in PISALNE stroje, po

GLOBOKO ZNIŽANICENI

Vam v veliki izbiri nudi:

tt. ŠTIVAN ERNEST

največja tehnična trgovina

M. SOBOTA.

4—4

Banque S. Baruch

et Cie, 11. Rue Auber 11. Paris - 9 e.

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrší vse bančne posle najkolantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luxembourg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 24-24

Godina Ferdinand

Šiht in dolarji.

Lendava ni bila več daleč. Hladikova kapela in grad sta bila že v soncu. Ostalo mesto pa so trdo oklepale prve jesenske megle.

Pot je lil po Olginem obrazu. V desni je nosila pleten kovček, v levi pa paket ovit z umazanim papirjem. Tu in tam je bil razcefran, da so kosi papirja prosto mahali okoli nje.

Dve uri je že hodila. Občutila pa ni niti malo utrujenosti v svojih mladih udih. Še bi hodila, pa škoda, da se bliža Lendava s tako naglico.

„Če me bodo spodili“, je govorila polglasno „naj bo! Grem pa drugam“. Trenutno je premagala neprijetno čustvo, dvignila glavo in se nasmejala v sonce.

„Če me bodo spodli . . .“ je zopet pomislila „in če me drugje ne bodo vzeli?“ Lendava pa se je le bližala.

Čudno! Vedno bolj se je oklepala misli, da bi ji doma lahko dali vsaj toliko, da bi živela kot človek. Pred par trenutki je videla vso domaćo bedo. Mati je polna otrok, oče pa odkar se je vrnil iz Kanade, umira. Vedno bolj je bila prepričana, da ji delajo krivico. Z materjo sta obe jokale, ko se je poslovila. Še sama ji je rekla, da nikar več denarja, da jo bo gospodinja že počakala.

Sedaj se pa jezi na mater, na očeta, sploh na vse male, na ves svet. Mlado telo ji je zatrepalo v bolesti in oči so se zalile s solzami. Sonce in hiše so zaplesale pred njo.

Tako gre vsako leto Olga na pot. Še takrat ni bilo mnogo drugače, ko so bili dolarji pri hiši in od tega je sedaj četrto leto.

V četrto meščansko je šla Olga. Ko bo naredila maturo, gre na trgovsko, nato v službo, da bo vendar enkrat konec tega tarnanja, solz in večnega prepira. Tedaj bo že Tibaotov Kalman profesor, poročil jo bo, no in cilj življenja je tu, lep in mamljiv, da bi bilo sploh grdo, da prej ničesar ne bi pretrpela.

Te misli so bile tako lepe, da se je Olga v sleherni težki uri zatekla k njim. V dolgih nočnih urah, ko je oče kašljal, mati nadajala malega in ko ji je dušljiv zrak tičal v prsih in v grlu, bi najrajši zaklicala:

„Kmalu bosta rešena, jaz bom pomagala“. Zaspala je tiho in s smehom na ustih.

Ona je verovala v to srečo. Edino to je nosila v svojem srcu. Kaj pa bi? Ta stara obrnjena obleka, ki jo nosi v kovčku, je bilo vse njeno premoženje. Skrivala se je za rožami na oknih in prisluškovala mnogokrat pogovorom svojih prijateljev, katerim so dvorili mladi, polizani in namazani z vsakovrstnimi mazili. Do takih se njen pogled ni dvignil. Le boječe se je stisnila k zidu, ko je srečala kate-rega, sklonila glavo in čutila, kako drzno se pase njegov pogled na njenem telesu. Tak ni bil Kalman in ona ga je ljubila.

Gospodinji je plačala dolgove in ta jo je zopet sprejela in obljubila, da bo v bodoče zopet čakala.

„Če nimate, nimate. Pa tu pa tam nam boš pomagala pri delu“, je rekla.

„Bom“, je pritrdila Olga, se sklonila nad pismo in se nasmehnila.

Seveda bom pomagala, je mislila Olga, ko je bila zopet zvečer sama, seveda. In noči?

„Noč? Takrat delaj zase“. Za-

prla je pismo in legla. Zdelo se ji je, da jo je ves svet zapustil.

Avto je odbrzel v noč. Na ožena kola so počasi ropotala mimo. In ko je bila sama, čisto sama, se je zopet vdala čustvom . . .

Eno leto ni nič. Nato trgovska, to bo kmalu. Kalman je tudi priden, pošten, vzame me. No in? Tu so se končale sanje. Tu pride življenje. In Olga je vedela samo, da se jima bo dobro godilo in bosta oba pomagala svojcem. Nato je zaspala.

* * *

Krvavo rdeča zarja je pobarvala puščavo. Nato je postajalo nebo vedno bolj prozorno.

Mir, ki je vladal v puščavi, je od časa do časa pretgala sirena. Divje je brlizgala v puščavska jutra, ter merila šihle. Toda v puščavi je vladal molk in nišče se ji ni odzval.

Matjaš Küzma je ležal na postelji in se vživel v ta prizor. Pozabil je, da je v široki ravnini, polni jesenskega sadu. Ah, kolikokrat se bo še vrnil v „deželo zlata“, kakor jo je sam imenoval. Pluč nima več, govori čisto tiho. Zraven postelje stoji prazna liter-ska steklenica in zraven prevrnjena kupica. Saj je bil Matjaš strasten pijanec.

„Slisiš?“ je vprašal samega sebe in dvignil obrvi.

„Slisim!“ je odgovoril samemu sebi. Nemir mu je preletel obraz. Koža okrog ust se mu je raztegnila in gube v licu so postale ostreje. Z napol odprtimi očmi je strmel v strop in komaj vidno premikal ustnice. Preštevaj je dolarje, se kretal med brnečimi stroji, ki so mu zadali kal smrti. Kako jih je Matjaš strastno vžljubil.

Vedno ko je bil v taki ekstazi, ga je žena predramila. Zbala se je

tega okostnjaka, ki se bori vedno pogosteje z duhovi. Ko ga je videl takega kateri izmed otrok, je pritekel k materi „Mama, ajtek strašijo!“

Dolgo ga je budila in ko je odprli oči je srepo pogledal ženo.

„Ti si prišla? Nisem ti pisal, da prideš“, je počasi govoril ženi.

„Matjaš, slisiš! Predrami se!“

„Kaj je?“

„Pa, sanje so te zopet mučile. Vidiš“, je pokazala na deco, „kako so se te zopet ustrašili“.

Molče je gledal na otroke, nato pa tiho pristavil:

„Prinesi mi vina!“

*

Vedno pogosteje so se oprijemale Matjaša mučne sanje, kakor sem to že rekel. Njegov organizem je postajal z vsakim dnevom manj odpornejši. Zavest, da bo zapustil ženo s tolikimi negodnimi otroci, ga je morila. Tudi Olgina pisma iz Lendave, ki so bila na vso moč tolažilna, so razodevala trpljenje. Kaj to ne bi Matjaš vedel. Saj ga je življenje v zlatih kanadskih rudnikih učilo zadosti dolgo, da ve, kako je sam v trpljenju, tolažiti drugega.

Prišel je mesec marec. Vrbe so pognale popke. Setve so začele rasti. Mura je nenadoma narasla, postala penava in kalna. Ta prvi dihi pomladi je vzel Matjaša, tri dni potem, ko mu je rodila žena sedmo dete . . .

*

Ko so Matjaša pokopali, se Olga ni več vrnila v Lendavo. Hodila je molče, s sklonjeno glavo delat z materjo na polje. Videl sem jo mnogo-krat v ogradi naslonjeno na jablan. Zatoplena je bila v misli in dolgo nepremično zrla pred se. Kot nalomljena roža zgodaj spomladi — se mi je zdelo — ki slabi silno počasi . . .